

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 30

DOM
2016-07-27
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
21919-15

Sida 1 (6)

SÖKANDE

1. Wimans Transport & Anläggning, 7704053235
2. AB Schubergs Gräv & Schakt, 556783-1374

Ombud för 1 och 2: Charlotte Odelberg
Franzégatan 74
112 15 Stockholm

MOTPART

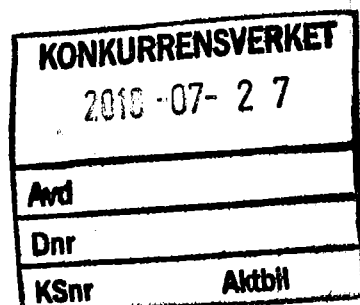
Region Gotland, 212000-8328

Ombud:

Advokaterna Per-Ola Bergqvist och Christoffer Löfquist
Foyen Advokatfirma AB
Södergatan 28
211 34 Malmö

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar yrkandena om upphandlingsskadeavgift, återbetalning, att upphandlingen av ramavtal inom mark- och entreprenadarbeten (TN 2014/312) ska rättas eller göras om, ogiltigförklaring av detta ramavtal samt ogiltigförklaring av avropen angående entreprenaderna Snäck, Hästnäs och Rävhagen.

Förvaltningsrätten avslår ansökan i övrigt.

Dok.Id 702143

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Region Gotland har under 2014 genomfört en upphandling av ramavtal gällande mark- och entreprenadarbeten (TN 2014/312) enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Avtal har tecknats i juni 2014 med tre leverantörer:

1. Gotlands Åkericentral AB
2. Väg och Byggnadsgrus AB
3. Nybergs Entreprenad AB

Wimans Transport & Anläggning och AB Schubergs Gräv & Schakt (bolagen) yrkar att upphandlingen av ramavtalet ska rättas eller göras om. I andra hand yrkar bolagen att ramavtalet ska ogiltigförklaras. Bolagen yrkar vidare att förvaltningsrätten ska inhämta förstärkt bevisning från upphandlingsskadeenheten vid Konkurrensverket och utdöma adekvat upphandlingsskadeavgift. Bolagen yrkar även att återbetalning av felfakturerade belopp ska ske till Region Gotland.

Region Gotland anser att ansökan i första hand ska avvisas och i andra hand avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om den upphandlande myndigheten har följt de grundläggande principerna för offentlig upphandling som återfinns i 1 kap. 9 § LOU samt övriga bestämmelser i lagen. Frågan i målet är om det på grund av vad bolagen har anfört i målet finns grund för ingripande enligt LOU.

Upphandlingsskadeavgift och återbetalning av belopp

Det är Konkurrensverket som är behörig myndighet att väcka talan om upphandlingsskadeavgift. Detta följer av 17 kap. 2 § LOU och 3 § förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket. Det finns ingen laglig möjlighet för bolagen att inleda ett mål om upphandlingsskadeavgift. Bolagens yrkande härom ska därför avvisas. Det finns därmed inte skäl att ta ställning till yrkandet om att inhämta bevisning från Konkurrensverket.

Förvaltningsrätten har inte heller någon laglig möjlighet att förordna om återbetalning till Region Gotland. Yrkandet härom ska därmed också avvisas.

Upphandlingen av ramavtalet

Överprövning av en upphandling får inte ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör. Detta framgår av 16 kap. 6 § andra stycket LOU.

Tilldelningsbeslut i upphandlingen fattades den 5 juni 2014. Avtal med de tre vinnande leverantörerna slöts den 27 respektive 30 juni 2014. Eftersom avtal har slutits i upphandlingen får överprövning inte ske. Bolagens yrkande om att upphandlingen ska rättas eller göras om ska mot denna bakgrund avvisas.

Ramavtalets giltighet

En ansökan om överprövning av ett avtals giltighet ska, enligt huvudregeln, ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts. Detta framgår av 16 kap. 17 § LOU. Avtalen i upphandlingen

tecknades den 27 juni respektive 30 juni 2014 och bolagets ansökan inkom den 12 oktober 2015. Eftersom bolagens ansökan har inkommit mer än sex månader från det att avtalen med leverantörerna slöts, kan yrkandet om ogiltigförklaring inte tas upp till prövning. Detta yrkande ska därför avvisas.

Avrop från ramavtalet

Som framgår av 16 kap. 4 § LOU räcker det att en leverantör anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada för att leverantören ska få ansöka om överprövning av en upphandling eller giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör. Med leverantör avses enligt 2 kap. 11 § LOU den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggtreprenader. Leverantörsbegreppet ska ges en vid tolkning. Region Gotland medger att bolagen är leverantörer som utför sådana tjänster som omfattas av ramavtalet. Förvaltningsrätten finner att bolagen är leverantörer på marknaden, även om de inte är leverantörer enligt det nu aktuella ramavtalet. Bolagen anser sig även ha lidit eller kunna komma att lida skada. Bolagen har därför talerätt enligt 16 kap. 4 § LOU (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom den 27 juli 2015 i mål nr 1562-15).

Tilldelning av kontrakt från ramavtalet sker enligt 5 kap. 6 § LOU, dvs. genom tillämpning av villkoren i ramavtalet utan förnyad inbjudan att lämna anbud. Avrop från ramavtalet sker genom att den högst rangordnade entreprenören tillfrågas först. Om denne avböjer övergår frågan till den leverantör som rankas som tvåa osv.

Bolagen yrkar att avrop angående entreprenaderna *Snäck, Hästnäs och Rävhamnen* ska ogiltigförklaras på den grunden att beställningarna avviker från villkoren i ramavtalet och därmed utgör otillåtna direktupphandlingar. Region Gotland yrkar att talan ska avvisas i denna del såsom för sent inkommen. Till stöd för detta anförs att avtal slöts avseende entreprenaden

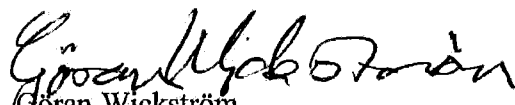
Snäck den 25 mars 2015, avseende Hästnäs den 20 oktober 2014 och avseende Rävheten den 12 november 2014. Bolagen har inte invänt mot vad Region Gotland har anfört om när avtal ingicks gällande entreprenaderna. Bolaget har inte anfört några omständigheter som talar för att deras ansökan om överprövning av avropens/avtalens giltighet inkommit inom den sexmånadersfrist som anges i 16 kap. 17 § LOU.

Förvaltningsrätten finner därmed att bolagens ansökan i dessa delar har inkommit mer än sex månader efter avtal har slutits och därmed för sent. Yrkandena om ogiltigförklaring av avrop angående entreprenaderna Snäck, Hästnäs och Rävheten ska därför avvisas.

När det slutligen gäller övriga avrop från ramavalet, som bolagen yrkar ska ogiltigförklaras, finner förvaltningsrätten följande. Bolagen har till stöd för sin talan åberopat en mycket omfattande bevisning i målet. Bolagen gör gällande att avropen avviker från villkoren i ramavtalet och därmed utgör otillåtna direktupphandlingar. Bl.a. anförs att Region Gotland ska ha betalat fakturor till ramavtalsparterna och att debiteringarna inte överensstämmer med villkoren i ramavtalet. Förvaltningsrätten anser dock att det som bolagen anfört och åberopat inte visar att avropen skulle avvika från villkoren i ramavtalet i en sådan omfattning att det skulle röra sig om väsentliga förändringar av det ingångna ramavtalet. Förvaltningsrätten anser således att det i målet inte är fråga om någon otillåten direktupphandling. Eftersom bolagen inte är avtalsparter i upphandlingen finner förvaltningsrätten därmed att bolagen inte har lidit eller kan komma att lida skada genom de avropsavtal som skett från ramavtalet. Bolagens talan ska därför i dessa delar avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1 A LOU).

Göran Wickström
Rådman

Charlotte Wallberg har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

